

Eski ve rahmetli gazetecilerden Velid Ebuuzziya, 1934 yıllarında ZAMAN isimli bir gazete çıkarıyordu. O gazeteyi çıkarıp çıkarmamakta çok tereddüt etmişti. Zira Millî Savaş'a çok yardımcı olduğu halde rahmetli ATATÜRK'le arası açılmıştı. Velid Ebuuzziya, bağımsızlık savaşında Anadolu kahramanlarını İstanbulda İngiliz sansürüne rağmen kalemiyle çok savunmuştu. Kardeşi Taha beyi verem olduğu halde Bekirağa bölüğüne atmışlar ve damat Ferit hükümeti ona adeta kan kusturmuştu. Velid Ebuuzziya, Anadolu için çalışan bazı gizli örgütlerle de işbirliği yapmış, hattâ bir depo'dan Anadolu'ya cephane kaçır- mak gerektiği zaman o cephaneleri sırtında taşımıştı. Ne varki çok mağrur bir mizaca sahipti. Zafer kazanıldıktan sonra, Atatürk'ün etrafında yerleşen eski gazetecilerden bazılarını seçmez, onlara hücumlar eder, onlar da onu Atatürk'ün gözünden düşürmeğe çalışırlardı. Birgün Atatürk İstanbul gazetecilerini İzmir'e davet etti. Kendileriyle görüşmek istedi. Velid bey de bu kafileye katıldı. Fakat İzmir'e giderken kendi gazetesini olan "TEVHİD'İ EFKAR" da şöyle bir havadis yazıldı. "Başyazarımız Velid bey Mustafa Kemâl paşa hazretlerinin daveti üzerine İzmir'e gitti." Bu havadisi kendisi yazmamıştı. Gazetesini İzmir'e giderken vapur'a bindiği zaman gördü ve çok üzüldü. "Atatürkle ben görüşmek istemedim. O beni davet etti" demek anlamına geliyordu. Atatürk bunu okuyunca çok kızdı. Ve bazı araya girenlerin teşvikiyle Velid beyi İzmir'de kabul etmek istemedi. Fakat sonra, gene rahmetli gazeteci İsmail Müştak beyin durumunu Atatürk'e olduğu gibi anlatması üzerine kendisini kabul edeceğini bildirdi. Velid Ebuuzziya'yı aradılar. Velid Ebuuzziya çantasını almış gitmişti. Belki gençler hatırlamazlar, arkasından bir de Ağa Han'ın mektubu meselesi ortaya çıktı. Bu günkü kuşaklar bilmez. Hilâfet'in ve saltanat'ın kaldırılması bahis konusu olduğu günlerde İsmailiye tarikatının Avrupa'da Nis'de yaşayan şefi Ağahan, İstanbul gazetelerine birer mektup göndererek Hilâfet'in kaldırılmamasını istemişti. Oysa, kendisi, Hindistan'da mevcut İsmailiye tarikatının şeyhi idi. Bu tarikatın hilâfet ile hiç ilgisi yoktu. Bu tarikata göre, Şeyh ne yaparsa yapsın, günah olmazdı. Çünkü o yaptığı iş haram da olsa, onun altında bizim bilmediğimiz, ALLAH'ın bildiği bir sebep vardı. Bu şeyh'e her yıl kendi ağırlığınca, kendi tarikat mensupları altın, inci, pırlanta veriyorlardı. Bu servet zekâtı idi... Ne ise işte bu zat'ın yazdığı mektuplar gazetelerde çıkınca o zaman bu mektupları yayınlayanları, İstiklal mahkêmele- rine çağırdılar.

Velid bey de bunların arasındaydı.

Gün geldi, hepsi beraat ettiler ama, Velid bey artık gazete çıkarmak istemedi.. Atatürk onu sevmiyor kanaatinde idi.

Aradan on yıl geçti.. Velid beyin içi gene gazete çıkarmak istedi. Bilirsiniz gazetecilik bir hastalıktır. Ve bu sefer ZAMAN isimli bir gate

çıkardı. Aralarının açık olduğunu zannedenler gene dedikodu yaymağa başladılar. O zamanlar hükümet Lâiklik üzerinde çok hassastı.. "Bakın Velid bey gazetesin ismini ZAMAN koymuş, bu ismi tersinden okuyun (NAMAZ) çıkar..." dediler fakat Atatürk bu tezvirata hiç önem vermedi. (Velid bey dürüst ve namuslu bir insandır. Na yapalım sert mizaçlıdır. ALLAH onu da öyle yaratmış,) diye bu tezvirata cevap vermedi.

Fakat bir gün Velid Ebuuzziya bey için büyük bir kaza oldu.. Atatürk ve o zamanki ismiyle (Gazi hazretleri) hakkında bir havadis yazılmıştı. Havadisın başlağı (Gazi hazretlerinin dünkü gezileri idi) Fakat bir mürettip hatası olarak Gazi kelimesinin sonundaki (İ) harfi düşmüştü. Ve (Gaz hazretlerinin gezileri) diye yazılmıştı. Velid bey bunu görünce fevkalâde üzüldü. Yapılacak bir şey de yoktu. Atatürk tarafından "Bu gene benimle uğraşıyor? Beni küçük düşürmek ister.." diye düşünülür üzüntüsü içinde.. Adeta uykuları kaçı. Karsıdsız bir mürettip hatası bir Musahhah atlaması olduğunu bildiği için kimseye de bir şey söyleyemiyordu. İçin için kendini yiyordu.

Bir gün Atatürk'ün çok yakını olan Velid beyin eski bir dostu kendisini ziyarete geldi. Hoşbeşden sonra şunları söyledi. Bu (Gaz hazretleri) meselesi üzerinde durulmuş ve Atatürk'e "Efendim Velid bey bunu böyle mahsus yaptırıyor, sizin itibarınızla oynamak istiyor. " demişler.. Atatürk evvelâ gülmüş, sonra da birdenbire bunu söyliyene kızmıştı.

- Ben Velid beyi tanırım. Böyle küçük oyunlarla beni zedelemek istemez.

Belliki, bir harf yanlışlığı olmuş.. Böyle münasebetsiz şeyler söylemeyin, demir. Ona bu tezviratı yapanları azarlamış. Sonra da Velid beyi ziyarete gelen bu zat'a dönerek..

- Sen Velid'i tanırsın.. Benim tarafımdan git, kendisini gör. Ve bu konuda hiç üzülmeyi, olayı anladığımı kendisine söyle, rahat etsin.. demişti.

Velid bey bu mesaj'a tabii çok sevinmişti.

Tuhaf tesadüf bir kaç gün sonra, aynı gazetede bu kadar ağır olmıyan, daha ziyade komik tarafı fazla, bir başka yanlışlık oldu. O tarihte İstanbulda Şale küşkünde dünya parlamentoları birliği konferansı toplanmıştı. Bir de Şile'de bir hayvan panayırı açılmıştı. Gazetede iki resim yan yana.. Birincisinin altında "Dün İstanbula gelen Parlamentolar arası birliğin delegeleri" ve üzerinde de Şiledeki hayvan panayırından öküzlerin, ineklerin resimleri.. Diğer resmin altında da Şiledeki hayvan panayırı ve üzerinde dünya parlamentolarından gelen delegelerin resimleri " Resimler dikkatsizlikle yer değiştirmiş ve Millet vekilleri öküz, inek olmuşlar, inek ve öküzler de millet vekili olmuşlardı.

Bu olay kahkahalarla anlatıldı. Hattâ delegeler bile resimlere bakarak güldüler.. Ne vakti Velid bey bu ikinci yanlışlığa da çok üzülmüş..

Yazışları Müdürü rahmetli Kadri'yi çağırarak : "Bu hatalara son vermezseniz, ben gazeteyi kaparım." demişti. Ve o zaman anlatmıştı. Gazeteler ne kadar az tashih hatası yaparlarsa o kadar çok öğrenmelidirler. Tashih hatası bir gazete için büyük bir ayıptır. Hattâ bir Fransız gazetesi her sayısının altına " Bu sayımızda hiç bir tashih hatası yoktur." diye kayıd düşürmüş.. İftihar edilecek bir konu.. Fakat bizde hâlâ tashih yanlışlıklarından kurtulmak mümkün olmuyor. Hele aceleye gelmiş, akşam baskılarında yanlışlıktan geçilmiyor. Ne varki şimdi akuyuca da artık bu yanlışlara aldırış etmiyor. Çünkü eskiden, havadislerde doğru yazılır, aynı kelimeler tekrar edilmez ve okuyup havadisi anlamak yolunda zahmet verilmezdi. Bu gün, öyle değil.. Türkçe ifadeler bozuk, 20 satır havadiste üç defa vaka tekrar ediliyor. Türkiye'de gazeteciliğin temel direklerinden biri olan rahmetli Velid bey sağ olsaydı şimdi kim bilir ne kadar üzülürdü.

مکتوبه
ابوالضیا

جلد

نو:

فوق + اصلر قاریسه

Sayın
Ziyad Ebüzziya
P.K. 440
34434 İSTANBUL

طاہر . 2

TASVİR-i FFKÂR,
SABAH gibi GAZE-
TELERDEN ALINTILANMIŞ
YAZI VE HABERLER

MATBUA

TDV İSAM
Kütüphane Arşivi
No 2E.046.4